

Kokkuvõtte komisjoni otsusest,**28. aprill 2021,****ELi toimimise lepingu artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta****(Juhtum AT.40346 – SSA võlakirjad)***(teatavaks tehtud numbri C(2021) 2871 all)***(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)****(EMPis kohaldatav tekst)****(2021/C 418/11)**

28. aprillil 2021 võttis komisjon vastu otsuse Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 101 ja Euroopa Majanduspiirkonna lepingu (edaspidi „EMP leping“) artikli 53 kohase menetluse kohta. Kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003⁽¹⁾ artikliga 30 avaldab komisjon poolte nimed ja otsuse põhilise sisu, sealhulgas kehtestatud sanktsioonid, võttes arvesse ettevõtjate õigustatud huvi kaitsta oma ärisaladusi. Otsuse mittekonfidentsiaalne versioon on kättesaadav konkurentsi peadirektoraadi veebisaidil aadressil:

<http://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/>

1. SISSEJUHATUS

- (1) Otsuse adressaadid osalesid ELi toimimise lepingu artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 ühes ja pidevas rikkumises. Rikkumise eesmärk oli piirata ja/või moonutada konkurentsi USA dollarites emiteeritud riigiüleste emitentide võlakirjade, riigivõlakirjade ja agentuurivõlakirjade (edaspidi „USA dollarites emiteeritud SSA võlakirjad“) sektoris.
- (2) SSA võlakirjad moodustavad koondkategooria, kuhu kuuluvad järgmised võlakirjad, millega kaubeldakse börsiväliselt ilma keske börsita:
 - riigiüleste emitentide võlakirjad: võlakirjad, mille on emiteerinud riigiüksused institutsioonid, kelle volitused ulatuvad üle riigipiiride, nagu Euroopa Investeeringuspank (EIP) või Ameerika Riikide Arengupank (IADB);
 - välisriikide riigivõlakirjad: võlakirjad, mille on emiteerinud keskvalitsused oma riigi õigusest erineva õiguse alusel ja/või muus vääringus kui valitsuse omavääringus;
 - agentuurivõlakirjad (riigi tasandist madalama tasandi võlakirjad): võlakirjad, mille on emiteerinud riigi keskvalitsusest madalama tasandi valitsusüksused või valitsusega seotud üksused, nagu provintsi, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused (näiteks Saksamaa liidumaad või Kanada provintsid) või sellised asutused, nagu riigi omanduses olevad pangad, taristu arendamise asutused, ekspordi rahastajad või sotsiaalkindlustusasutused ning mille suhtes kohaldatakse üldjuhul riigi kaudset või otsest tagatist.

Käesolevas otsuses osutatud tegevus hõlmab kõiki kolme liiki võlakirju.

- (3) SSA võlakirjad emiteeritakse tavaliselt esmasturul sündikaadi abil. Käesolevas otsuses kirjeldatud tegevus ei ole siiski seotud esmasturuga, vaid pigem USA dollarites emiteeritud SSA võlakirjadega järelturul kauplemisega.
- (4) Otsus on adresseeritud järgmistele ettevõtjatele (edaspidi „adressaadid“):
 - Bank of America Corporation ja Merrill Lynch International (edaspidi koos „BAML“);

⁽¹⁾ Nõukogu määrus (EÜ) nr 1/2003 16. detsember 2002 asutamislepingu artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT L 1, 4.1.2003, lk 1), muudetud nõukogu määrusega (EÜ) nr 411/2004 (ELT L 68, 6.3.2004, lk 1).

- Crédit Agricole SA ja Crédit Agricole Corporate and Investment Bank (edaspidi koos „Crédit Agricole“);
- Credit Suisse Group AG ja Credit Suisse Securities (Europe) Limited (edaspidi koos „Credit Suisse“) ning
- Deutsche Bank AG, DB Group Services (UK) Limited ja Deutsche Securities Inc. (edaspidi koos „Deutsche Bank“).

2. JUHTUMI KIRJELDUS

2.1. Menetlus

- (5) Menetlus algatati Deutsche Banki poolt 4. augustil 2015 esitatud trahvide eest kaitse saamise taotluse alusel. Ükski teine pool leebemat kohtlemist ei taotlenud. Euroopa Komisjon (edaspidi „komisjon“) saatis 4. detsembril 2015 ja 6. septembril 2016 BAMLi, Crédit Agricole'ile, Credit Suisse'ile ja teistele ettevõtjatele määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 18 lõike 2 kohased teabenõuded ning tegi 21.–24. novembril 2016 BAMLi ja Crédit Agricole'i valdustesse ettetateatud kontrollkäigud.
- (6) 20. detsembri 2018. aasta otsusega algatas komisjon määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 11 lõike 6 kohase menetluse BAMLi, Crédit Agricole'i, Credit Suisse'i ja Deutsche Banki suhtes ning 21. detsembril 2018 esitas komisjon neljale pangale vastuväited. Seejärel anti pooltele juurdepääs komisjoni toimikule.
- (7) Kõik vastuväidete adressaadid esitasid komisjonile kirjalikult oma seisukohad nende vastu esitatud vastuväidete kohta. Nad esitasid oma seisukohad ka 10.–11. juulil 2019 Brüsselis toimunud suulisel ärakuulamisel.
- (8) 6. novembril 2020 saatis komisjon kõigile pooltele kirja, milles esitas trahvide arvutamise meetodi kohta täiendavaid üksikasju, pöörates erilist tähelepanu müügiväärtuse asendusväärtuse arvutamisele. Üks pooltest vastas kirjale 4. detsembril 2020 ja ülejäänud kolm poolt esitasid oma märkused 8. jaanuaril 2021.
- (9) Konsulteriti konkurentsi piiravat tegevust ja turgu valitsevat seisundit käsitleva nõuandekomiteega, kes esitas 26. aprillil 2021 oma pooldava arvamuse. Ärakuulamise eest vastutav ametnik esitas oma lõpparuande 27. aprillil 2021 ja komisjon võttis otsuse vastu 28. aprillil 2021.

2.2. Tegevuse kirjeldus

- (10) Tegevus oli seotud USA dollarites emiteeritud SSA võlakirjadega kauplemisega järelturul. See mõjutas otseselt asjaomaste kauplejate ja konkreetsete vastaspoolte vaheliste läbirääkimiste tulemusi ning üldiselt USA dollarites emiteeritud SSA võlakirjade turul kauplemise tingimusi sel määral, et kauplejate strateegiad ei olnud suunatud konkreetsetele klientidele, vaid turule tervikuna.
- (11) BAML, Crédit Agricole, Credit Suisse ja Deutsche Bank vahetasid oma teatavate töötajate tegevuse kaudu tundlikku äriteavet, mis võimaldas neil oma tegevust kooskõlastada, saades seega eelise klientide ja konkureerivate kauplejate ees, kui nad kauplesid järelturul USA dollarites emiteeritud SSA võlakirjadega üldise eesmärgiga suurendada oma kauplemistulusid.
- (12) Analüüsi eesmärgil võib kartelli tegevuse jagada järgmistesse kategooriatesse:
 - 1) konkreetsetele vastaspooltele pakutavate hindade kooskõlastamine: pooled leppisid kokku hindades, mida nad pakkusid konkreetsetele klientidele, kui nad otseselt konkureerisid (või võisid konkureerida) kauplemisel üksteisega;
 - 2) turul üldiselt näidatud hindade kooskõlastamine: pooled leppisid kokku hindades, mida nad näitasid konkreetsete turul kaubeldavate võlakirjade puhul (klientidele, maakleritele ja konkureerivatele kauplejatele) üldiselt teataval hetkel kas maaklerite ekraanidel või klientide päringutele vastates;

- 3) oma kauplemistegevust ja järelturu kaubavooge käsitleva praeguse või tulevikku suunatud tundliku äriteabe vahetamine: pooled arutasid vabalt iga panga siseallikatest saadud teavet seoses konkreetsete klientide reaalse strateegiatega ja tegevusega, tulevaste voogude ja sündikaatvõlakirjadega viisil, mis läheb kaugemale sellest, mis oli vajalik konkreetsete USA dollarites emiteeritud SSA võlakirjadega kauplemise õiguspärase läbirääkimiste pidamiseks;
- 4) kauplemis- ja hinnastrateegiatega vahetamine, kinnitamine ja ühtlustamine: pooled avalikustasid oma hiljutised hinnad või kehtivad hinnakujundusstrateegiad seoses konkreetsete võlakirjade ja lõpptähtaegadega marginaalide või hindade näol kogu kauplemispäeva jooksul, võimaldades üksteisel oma strateegiaid kohendada ja ühtlustada ning üksteist kaitsta; ning
- 5) kauplemistegevuse koordineerimine: pooled leppisid kokku, et nad loobuvad pakkumise esitamisest või eemaldavad pakkumise turult (tavaliselt maakleri ekraanilt), kui nad võivad teise kaupleja teatavaks tehtud positsiooni või kauplemistegevuse tõttu teatava ajavahemiku jooksul üksteisega konkureerida või üksteise tegevust muul viisil segada. Samuti leppisid nad kokku, et jagavad kauplemistehingud omavahel ja koondavad või vähendavad oma vastavaid positsioone, et rahuldada konkreetse kliendi nõudmisi (nagu need omavahel teatavaks tehti).
- (13) Analüüsi eesmärgil kirjeldatud eri tegevusviisid olid omavahel seotud ja sageli kattuvad. Näiteks hindade või kauplemistegevuse kooskõlastamisega kaasnes paratamatult konkreetse teabe vahetamine vastava hinnakujunduse või vastavate kauplemiskavatsuste kohta. Kartelli tegevuse kogukestuse jooksul, mis kestis vähemalt 19. jaanuarist 2010 kuni 24. märtsini 2015, osales ühes või kõigis nimetatud kategooria tegevustes vähemalt üks iga poole kaupleja.
- (14) Salajane tegevus toimus mitmepoolsete püsivate jututubade kaudu, mida täiendasid (ja asendasid seejärel pärast mitmepoolsete jututubade kasutamise piiramist poolte poolt) sagedased kahepoolsed kontaktid.

2.3. Individuaalne osalemine rikkumises

- (15) Rikkumise kogukestuse jooksul osales iga pool rikkumises järgmiste ajavahemike jooksul:

BAML osales esimest korda 19. jaanuarist 2010 kuni 23. oktoobrini 2012 ja seejärel uuesti 22. juulist 2014 kuni 27. jaanuarini 2015;

Crédit Agricole osales 10. jaanuarist 2013 kuni 24. märtsini 2015;

Credit Suisse osales 21. juunist 2010 kuni 24. märtsini 2015;

Deutsche Bank osales 19. jaanuarist 2010 kuni 28. märtsini 2014.

- (16) Otsuses on sätestatud, et BAML, Crédit Agricole, Credit Suisse ja Deutsche Bank osalesid aluslepingu artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 ühes ja pidevas rikkumises. Toimikus sisalduvad faktilised asjaolud, nagu vaatlusalune toode, tegevuse mehhanism, asjaomased ettevõtjad, kontaktide struktuur, kavatsus panustada üldisesse kavas, mille eesmärk on saada kasu nende tuludest, kauplejate teadlikkus nende vahelisest suhtlusest ja rikkumise järjepidevus näitavad, et poolte vahelised salajased kontaktid olid omavahel seotud ja üksteist täiendavad ning aitasid kaasa üheainsa eesmärgi saavutamisele.

2.4. Geograafiline ulatus

- (17) Rikkumise geograafiline ulatus hõlmas vähemalt kogu EMPd.

2.5. Õiguskaitsevahendid

- (18) Otsuses kohaldatakse 2006. aasta suuniseid trahvide arvutamise kohta ⁽²⁾. Otsusega määratakse trahvid eespool punktis 4 nimetatud ettevõtjatele BAML, Crédit Agricole ja Credit Suisse.

⁽²⁾ Suunised määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodite kohta (ELT C 210, 1.9.2006, lk 2).

2.5.1. Trahvi põhisumma

- (19) Asjaomastele ettevõtjatele määratava trahvi põhisumma kindlaksmääramisel lähtutakse müügiväärtusest, kartelli kestusest ja geograafilisest ulatusest ning asjaolust, et rikkumine, mis hõlmab hindade kooskõlastamist, on oma olemuselt üks kõige kahjulikumaid konkurentsipiiranguid.
- (20) Finantstooted, nagu USA dollarites emiteeritud SSA võlakirjad, ei too müügitulu selle tavapärasest tähenduses, kuna neid ostavad ja müüvad edasimüüjad ning ka tulu saadakse iga omandatud ja seejärel kauplejate müüdud võlakirja ostuhinna ja müügihinna vahest. Seetõttu on käesoleval juhul asjakohane arvutada trahvi põhisumma kindlaksmääramisel lähtealusena välja müügiväärtuse asendusväärtus.
- (21) Komisjoni järjekindel tava finantssektori kartelliasjades on mitte määrata müügiväärtuse asendusväärtust kauplemistegevuse netotulu või finantstegevuse puhaskasumi alusel. Need meetodid kajastavad kauplemiskasumit, mis on tasaarveldatud kauplemiskahjumiga (mis võivad ettevõtjati märkimisväärselt erineda ning ei pruugi olla proportsionaalsed kauplemismahu ja -väärtusega) ning on võrreldavad kauplemistegevusest saadava kasumi mõõtmisega, mitte ei kujuta endast trahvide arvutamise suuniste kohase müügiväärtuse asjakohast asendusväärtust. Selle asemel on asjakohane kasutada müügiväärtuse konkreetse asendusväärtuse arvutamise lähtealusena nende USA dollarites emiteeritud SSA võlakirjade tinglikku mahtu ja väärtust, millega pooled kauplesid kartellikokkuleppes osalemise perioodil.
- (22) Tavaliselt võtab komisjon arvesse ettevõtja müügitegevust viimasel rikkumises osalemise täismajandusaastal. Võttes siiski arvesse USA dollarites emiteeritud SSA võlakirjade turu muutuvat suurust, suurt volatiilsust rikkumise perioodil ja eri ajavahemikke, mille jooksul adressaadid rikkumises osalesid, peab komisjon asjakohasemaks võtta aastapõhise müügi asendusväärtuse aluseks nende ettevõtjate tegelik müügiväärtus rikkumises osalemise kuude jooksul.
- (23) Need aastapõhised tinglikud väärtused kajastavad rikkumise majanduslikku tähtsust ja iga ettevõtja suhtelist osakaalu rikkumises, olenemata individuaalsest osalemise perioodist, kuid võivad kaasa tuua ebaproportsionaalseid trahve, kui ei võeta arvesse eelkõige finantssektori ja USA dollarites emiteeritud SSA võlakirjade sektori iseärasusi. Kuna USA dollarites emiteeritud SSA võlakirjade järelturul müügist saadav tulu kajastub iga võlakirja ostuhinna ja müügihinna vahes, mida nimetatakse ostu-müügi noteeringute vaheks, diskonteerib komisjon seetõttu järelturul kaubeldavate USA dollarites emiteeritud SSA võlakirjade eespool nimetatud aastapõhised tinglikud väärtused teguriga, mis põhineb kohaldataval ostu-müügi noteeringute vahel.
- (24) Komisjon leiab, et on asjakohane määrata trahvi põhisumma arvutamisel arvesse võetava müügiväärtuse osakaaluks 16 % ja lisasumma arvutamisel kasutatavaks osakaaluks 16 % müügiväärtuse asendusväärtusest.

2.5.2. Põhisumma kohandamine: raskendavad ja kergendavad asjaolud

- (25) Juhtumi puhul ei tuvastatud raskendavad ega kergendavaid asjaolusid.

2.5.3. Trahvisumma suurus hoiatava mõju saavutamiseks

- (26) Trahvisummade kindlaksmääramisel pöörab komisjon erilist tähelepanu vajadusele tagada, et trahvidel oleks piisavalt hoiatav mõju, ja tal on õigus kohaldada hoiatava mõju kordajat, tingimusel et ta ei diskrimineeri asjaosalisi. Komisjon võib eelkõige suurendada trahve, mis määratakse ettevõtjatele, kellel on lisaks rikkumisega seotud kaupade või teenuste müügi ka erakordselt suur käive. Selle põhjal ja võttes arvesse nende käivet otsusele eelnenud viimasel majandusaastal, peab komisjon asjakohaseks kohaldada BAMLile määratavate trahvide suhtes kordajat 1,3 ja Crédit Agricole'ile määratavate trahvide suhtes kordajat 1,2.

2.5.4. 10 % käibepiiri kohaldamine

- (27) Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 kohaselt ei tohi ühegi rikkumise eest määratud trahv ühegi ettevõtja puhul ületada 10 % tema kogukäibest sellel majandusaastal, mis eelnes komisjoni otsuse vastuvõtmise kuupäevale.
- (28) Kõnealusel juhul ei ületa ükski trahv 10 % ettevõtja kogukäibest sellel majandusaastal, mis eelnes komisjoni otsuse vastuvõtmise kuupäevale.

2.5.5. Leebema kohtlemise teatise kohaldamine

- (29) Komisjon leiab, et Deutsche Bankil on õigus saada kaitset trahvide eest, mis talle oleks muidu määratud käesoleva otsuse esemeks olevas rikkumises osalemise eest.

3. JÄRELDUS

- (30) Määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 kohaselt määratud trahvid on järgmised:
- (a) Deutsche Bank AG, DB Group Services (UK) Limited ja Deutsche Securities Inc., kes vastutavad solidaarselt järgmise summa eest: 0 eurot;
 - (b) Bank of America Corporation ja Merrill Lynch International, kes vastutavad solidaarselt järgmise summa eest: 12 642 000 eurot;
 - (c) Crédit Agricole SA ja Crédit Agricole Corporate and Investment Bank, kes vastutavad solidaarselt järgmise summa eest: 3 993 000 eurot;
 - (d) Credit Suisse Group AG ja Credit Suisse Securities (Europe) Limited, kes vastutavad solidaarselt järgmise summa eest: 11 859 000 eurot.
-